

Procvičte si zájmena se Saturninem – řešení

Je ovšem nutno, abyste se vyvarovali užívání takových přísloví, kteřá se k dané situaci buď nehodí, nebo hodí, ale jako pěst na oko. Bylo by to jednak směšné, jednak byste mohli vzít úhony, jak se říkalo. Tak třeba není vhodné říkat člověku, kteřému zemřela žena a děti a blesk zapálil nepojištěnou stodolu, že každý je svého štěstí strůjcem. To může říci jen idiot, a je možné, že se tím stane strůjcem svého neštěstí, protože mu ten osudem pronásledovaný člověk za tuhle moudrost rozbije hlavu. Proto by v tom případě bylo snad vhodnější použít přísloví, že koho Bůh miluje, toho křížem navštívuje.

...

Také přísloví, kdo do Tebe kamenem, Ty do něho chlebem, není radno v praktickém životě uplatňovati.

...

Z toho je vidět, že není všechno zlato, co se třpytí. Jako třeba přísloví kdo pozdě chodí, sám sobě škodí. Stal se případ, že lidé přišli pozdě na nádraží a zmeškali vlak, kteřý se někde u Pardubic srazil s rychlíkem.

...

Je samozřejmé, že aby někdo popřel platnost věty tak obecné, jako je přísloví, je třeba určité duševní síly. Není to lehké, ale někdy se tomu nelze vyhnout, jak se přesvědčil muž, který už neměl ani jediné šaty celé a byl pětkrát v Pasteurově ústavu, protože trval na tom, že pes, kteřý štěká, nekouše. Kousali všichni.

...

Ačkoli je přísloví jako písku v moři, jsou lidé, kteřým se jich zdá pořád málo. Ti je obvykle doplňují výroky vlastními a občas mezi řečí prohodí: „Já vždycky.“ Jejich přátelé a známí jsou úplně ohromeni tím, co oni vždycky říkají.

1. Z přísloví v textu se ztratila zájmena, doplňte je. Poté vyznačte všechna zájmena.

2. Doplňte tabulku.

takových, kterému, každý, tím, svého, mu, tuhle, koho, kdo, ty, něho, všechno, co, sám, sobě, to, já, někdo, ti, jejich, oni

<i>osobní</i>	<i>přivlastňovací</i>	<i>ukazovací</i>	<i>vztažná</i>	<i>neurčitá</i>
<i>já, mu, koho, ty, něho, sobě, oni</i>	<i>svého, jejich</i>	<i>takových, tuhle, tím, to, ti</i>	<i>kterému, koho, kdo, co</i>	<i>někdo, každý, všechno, sám</i>

3. Který druh zájmen není v ukázkách zastoupen?

- *tázací*
- *záporná*

4. Vypište z textu zájmena bezrodá.

já, ty, sobě

5. Určete pád těchto zájmen (viz první odstavec) a napište je v prvním pádu.

<i>toho 4. p.</i>	1. p.: <i>ten</i>	<i>tím 7. p.</i>	1. p.: <i>to</i>	<i>mu 3. p.</i>	1. p.: <i>on</i>
<i>svého 2. p.</i>	1. p.: <i>svůj</i>	<i>tuhle 4. p.</i>	1. p.: <i>ta</i>	<i>koho 4. p.</i>	1. p.: <i>kdo</i>

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eliška Kozlíková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

6. Jsou ve větě zájmena *kdo, co, který* tázací, nebo *vztažná*? Utvořte větu s druhým typem zájmena.

■ Také přísloví, *kdo* do tebe kamenem, ty do něho chlebem, není radno v praktickém životě uplatňovati.

Př.: Kdo hodil ten kámen?

■ Stal se případ, že lidé přišli pozdě na nádraží a zmeškali vlak, *který* se někde u Pardubic srazil s rychlíkem.

Př.: Který vlak jede do Pardubic?

■ Jejich přátelé a známí jsou úplně ohromeni tím, *co* oni vždycky říkají.

Př.: Co říkají?

7. Doplňte správný tvar osobního zájmena *ona*, do závory napište tvar ukazovacího zájmena.

Slečnu Barboru Terebovou jsem poznal na tenisovém dvorci. ~~Poz~~nal jsem **ji** (tu).

Nevím, jak se Saturnin dozvěděl, že jsem nebyl slečně Barboře rovnocenným soupeřem. ~~Ne~~byl jsem **jí** (té) rovnocenným soupeřem.

8. Doplňte správný tvar zájmena *já*.

■ To bude něco pro Saturnina, napadlo **mě**.

■ Sundala si řidičskou rukavici z jelenice a podala ruku **mně** i Saturninovi.

9. *Sebou X s sebou* – který tvar je správný?

■ Nakonec jsem se rozhodl, že vezmu Saturnina **s sebou**.

■ Na rozsáhlé dědečkově rozvodné desce něco zarsřelo a Saturnin **sebou** polekaně trhl.

10. Vyberte správný tvar zájmena.

■ Potom teta změnila téma rozhovoru a vzpomínala na *jejího/svého* nebožtíka muže.

■ Jakmile se setmělo, vrátil jsem se do *mého/svého* pokoje, abych nemusel hrát s tetou Kateřinou žolíky.

11. Doplňte do textu správný tvar zájmena *jenž*.

Myslím, že jsem se zmínil, že mám tetu jménem Kateřina. ... Teta Kateřina má syna. Je mu 18 let a jmenuje se Milouš. ... Teta Kateřina je starší paní, ale odmítá to vzít na vědomí. ... Milouš je výrostek neobyčejně hloupý a ješitný.

Mám tetu, **jejíž** jméno je Kateřina. Teta Kateřina má syna, **jehož** jméno je Milouš, **jemuž** je 18 let a **jenž** je výrostek neobyčejně hloupý a ješitný. Teta Kateřina, **jež** je starší paní, to odmítá vzít na vědomí.

12. Podle jakého vzoru se skloňuje zájmeno *týž/tentýž*? _____ mladý _____ Doplňte správné tvary.

č. jednotné, r. mužský	1. p.: týž, tentýž	2. p.: téhož	7. p.: týmž, tímtěž
č. jednotné, r. ženský	1. p.: táž, tatáž	2. p.: téže	7. p.: touž, toutěž
č. množné	3. p.: tíž, titíž	6. p.: týchž	7. p.: týmiž

Použitá literatura: JIROTKA, Z. Saturnin. Praha: Československý spisovatel, 1990. ISBN 80-2020031-2

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eliška Kozlíková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).